

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๘/๒๕๕๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๗

วันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

เรื่อง พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕
วรรคสอง หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ (นางพนิดา เจ็จ) ในคดีอาญาหมายเลขคำที่ ๕๗๒๓/๒๕๕๔
หมายเลขแดงที่ ๒๒๗๒/๒๕๕๕ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๑ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดนครปฐม เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบริษัท สยามอุตสาหกรรมปู้ยเคมี จำกัด
จำเลยที่ ๑ และนางพนิดา เจ็จ จำเลยที่ ๒ ต่อศาลจังหวัดนครปฐม ในความผิดฐานร่วมกันผลิต
ปู้ยเคมีปลอมเพื่อการค้า จำเลยที่ ๑ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และจำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการ
ผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยทั้งสองได้ร่วมกันผลิตปู้ยเคมีเพื่อการค้าไม่ถูกต้อง
ตามมาตรฐานอันเป็นปู้ยเคมีปลอมออกจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปเพื่อการค้าโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย
เป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓ มาตรา ๒๑ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒
มาตรา ๖๓ มาตรา ๗๒/๕ และมาตรา ๗๒/๖ พระราชบัญญัติปู้ย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐
และกฎหมายอื่น จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ศาลจังหวัดนครปฐมพิจารณาแล้วเห็นว่า องค์ประกอบ
ความผิดตามพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ (เดิม) เป็นคุณมากกว่าพระราชบัญญัติปู้ย (ฉบับที่ ๒)

- ๒ -

พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่แก้ไขใหม่ตามที่โจทก์ฟ้อง ต้องถือว่ากฎหมายเดิมเป็นคุณมากกว่าทั้งในส่วนที่เป็นองค์ประกอบความผิดและในส่วนที่เกี่ยวกับโทษ จึงต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลยไม่ว่าทางใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง มาปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสอง และพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๓๐ (๑) (เดิม) มาตรา ๖๒ (เดิม) และมาตรา ๗๑ (เดิม) ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ ฐานร่วมกันผลิตปู้ยเคมีปลอม จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน

จำเลยที่ ๒ ถูกกักค้ำนคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พร้อมยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกา ส่งความเห็นและคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ที่ได้แย้งว่า พระราชบัญญัติปู้ย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่อยู่กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตาม ... มาตรา ๖๒ ... เป็นนิติบุคคล ผู้ดำเนินกิจการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น” เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” และมาตรา ๔๐ (๕) ประกอบมาตรา ๓๐ กล่าวคือ ในกรณีที่โจทก์นำสืบได้ความว่า จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลได้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวและศาลพิพากษาให้นิติบุคคลนั้นรับโทษแล้ว จำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการหรือผู้แทนนิติบุคคลต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย โดยโจทก์ไม่จำเป็นต้องนำสืบว่าจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยหรือไม่ กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้ จำเลยที่ ๒ ต้องรับโทษโดยทันที และผลกระทะให้จำเลยที่ ๒ ต้องนำสืบหรือพิสูจน์ให้ได้ว่าตนเองมิได้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้น อันเป็นการสันนิษฐานความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา โดยอาศัยสถานะของบุคคลเป็นเงื่อนไข มิใช่การสันนิษฐานข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิด เพียงบางข้อหลังจากที่โจทก์ได้พิสูจน์ให้เห็นถึงการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่จำเลย ถูกฟ้อง และยังขัดต่อหลักนิติธรรมที่ว่าโจทก์ในคดีอาญาต้องมีภาระการพิสูจน์ถึงการทำความผิดของจำเลยให้ครบองค์ประกอบความผิด นอกจากนี้ยังเป็นการนำบุคคลเข้าสู่กระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ต้องตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย อันจำต้องถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยไม่มีพยานหลักฐานตามสมควร ว่าบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วยอย่างไร จึงขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

- ๓ -

วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ว่า พระราชบัญญัติปฎิย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ วรรคสอง หรือไม่

ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีดังกล่าวมาก่อน จึงมีคำสั่งให้ส่งความเห็นและคำโต้แย้งตามคำร้องของจำเลยที่ ๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ว่า พระราชบัญญัติปฎิย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้”

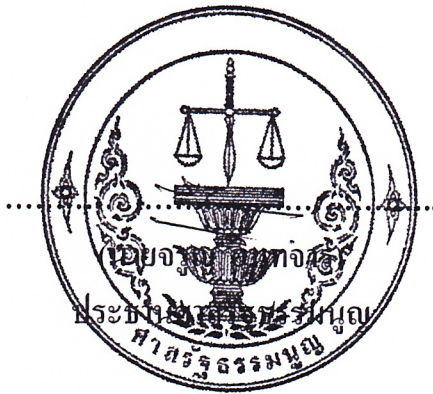
พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องนี้แม้ว่าพระราชบัญญัติปฎิย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ถูกยกเลิกและแก้ไขใหม่โดยพระราชบัญญัติปฎิย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปแล้วก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็เป็นบทบัญญัติที่ศาลจังหวัดนครปฐมและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ได้นำมาใช้ปรับบทลงโทษจำเลยเนื่องจากเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำความผิดและมีส่วนที่เป็นคุณแก่จำเลยมากกว่ากฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ดังนั้น เมื่อจำเลยที่ ๒ ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปฎิย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ที่จำเลยที่ ๒ โต้แย้งตามคำร้องนี้จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่งแต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากพระราชบัญญัติปฎิย พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๑ (เดิม) ดังกล่าว มีเนื้อหา

- ๔ -

และหลักการในลักษณะเดียวกันกับพระราชบัญญัติปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ ได้เคยมีคำวินิจฉัยแล้วว่า พระราชบัญญัติปี พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐาน ให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของ นิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำ หรือมีเจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น เป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ตามคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕ - ๒๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ดังนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ ได้เคยมีคำวินิจฉัยดังกล่าวแล้ว คำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ตามคำร้องนี้จึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๕ -

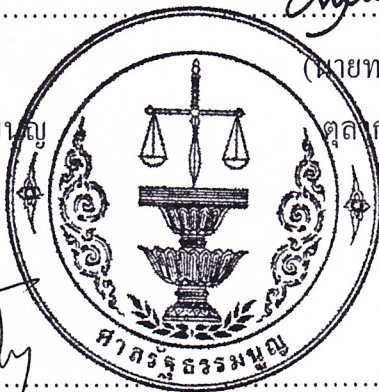
(คำสั่งที่ ๓๕/๒๕๕๗)

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายเฉลิมพล เอ็กอร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณรงค์ มาประณีต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุพจน์ ไข่มุกด์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ